

delivered by the European centers for the development of training at production accompanied by methodological principles, etc. The scientific approaches to the problem of professional training and historical and pedagogical development have been analyzed. Studied scientific works, in which the development of higher technical education in different countries have been analyzed, depending on the global problems of the present, information and technological revolution, a complex of interrelated socio-economic and educational factors. It has been revealed that to the basic principles of professional education we include: intellectualization, continuous qualification upgrade via different forms of vocational training, morality in professional training of the employees, qualification components. It has been emphasized that the main factors influencing professional training are: the content of vocational education, which is determined by social requirements in preparation, and is reflected in the specialties' qualification characteristics, and structural analysis of the professional training content. It has been concluded that the main problematics of training the light industry specialists abroad include: use of information technologies in modern professional training, taking into account the emotional and aesthetic factor of future professional activity, and improvement of educational content for training the modern light industry specialists.

Key words: professional training, continuous education, intellectualization of professional training, specialist's competitiveness

УДК:373.2 (477.7) (09) «19» (043.3)

Примакова Віталія Володимирівна,

доктор педагогічних наук, доцент,

Ходаковська Лідія Вікторівна,

аспірант, КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», м. Херсон

ХАРАКТЕРИСТИКА КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

У статті визначено коло ключових понять дослідження проблеми розвитку дошкільної освіти на Півдні України (друга половина XX - початок XXI століття). Розглянуто та схарактеризовано сутність категорій «дошкільна освіта», «типи дошкільних навчальних закладів», «дошкільна педагогіка», «регіон», «дошкільна освіта Півдня України», обґрунтування яких ґрунтується на дослідженнях вітчизняних науковців. Уточнено контент поняття «дошкільна освіта Півдня України», що розглядається з точки зору структурно-функціонального підходу та визначається невід'ємною складовою системи дошкільної освіти України, що має специфіку відповідно до впливу чинників, притаманних Південному регіону України. Узагальнено висновки теоретичного аспекту проблеми, проаналізовано термінологічно-понятійний апарат дослідження, що сприятиме більш логічному, коректному і зрозумілому викладу подальших результатів наукового пошуку.

Ключові слова: дошкільна освіта, тип закладу, дошкільний навчальний заклад, розвиток, регіон, Південний регіон України, дошкільна педагогіка, дошкільне виховання.

Постановка проблеми. В умовах розвитку українського суспільства виховання здорової та компетентної особистості, забезпечення якісної і доступної дошкільної освіти є пріоритетними завданнями. У сучасних умовах розбудови національної освіти, зокрема дошкільної її ланки, вимогою часу стає реформування галузі, спрямування на гуманізацію, демократизацію та модернізацію освітнього процесу та діяльності закладів освіти, розвиток ідеї дитиноцентризму та патріотичного виховання, усунення розбіжностей між теоретичними засадами сучасної педагогічної науки та досвідом педагогів-практиків. У цьому зв'язку особливої уваги набуває дошкільна освіта як вихідна, початкова ланка загальної системи освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку дошкільної освіти України, як першої ланки неперервної, останнім часом все більше привертає увагу вітчизняних учених. До розгляду питання історіографії розвитку всіх ланок у системі неперервної освіти неодноразово звертались вітчизняні науковці-педагоги та історики: Л. Артемова, О. Венгловська В. Кузьменко, Т. Поніманська, В. Примакова, О. Сухомлинська, І. Улюкаєва та ін. Дослідженню різних аспектів дошкільного виховання та дидактики присвятили свої наукові розвідки Г. Аніщенко, А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутий, М. Чернявська та ін. Значущими для нас є дослідження з питань розвитку дошкільної освіти у певних регіонах в різні історичні періоди: О. Венгловська, Т. Головань, С.Стягунова, Н. Туренко, І. Цюпак та ін. Отже, інтерес до проблеми розвитку дошкільної освіти є очевидним. Малодослідженим залишається питання розвитку дошкільної освіти в окремих регіонах України, впливу регіонального компоненту, поліетнічності на розвиток дошкільної галузі в Південному регіоні. Водночас, історико-педагогічна розвідка буде не повною без розкриття понятійно-термінологічного апарату дослідження.

Мета статті: визначення контенту ключових понять, що використовуються в роботі та відповідають темі є метою статті, наукового пошуку. Для вивчення розвитку дошкільної освіти Південного регіону в окреслений історичний період важливим є визначення таких понять як: «розвиток», «дошкільна освіта»,

«дошкільне виховання», «дошкільний навчальний заклад», «дошкільна освіта Півдня України» та ін.

Результати дослідження. Центральним поняттям нашого дослідження є «розвиток». Це поняття виступає стрижневим у педагогіці, зміст якого розглядався багатьма вченими: І. Зязюном, А. Кузьминським, О. Янкович та ін.

О. Янкович, проаналізувавши сутність синонімічних за змістом філософських понять «розвиток», «генеза», «еволюція», розміщених у філософських, педагогічних словниках, науковій літературі, підкреслили спільні риси та розбіжності в їх трактуванні. «Генезу» розглянуто як походження, становлення та виникнення, натомість «розвиток» - як зростання, зміцнення, вдосконалення [15, с. 37.]. Відповідно, вивчаючи проблему розвитку дошкільної освіти на Півдні України, доцільно використовувати ці висновки, враховуючи потребу в зміцненні, вдосконаленні, поліпшенні функціонування дошкільної освіти та закладів, які забезпечують цей процес, необхідності професійного зростання вихователів та керівників цих закладів.

Дошкільна освіта ієрархічно підпорядкована і виступає структурно підпорядкованою системою вищого порядку, що не тільки висуває перед дошкільною освітою мету і завдання, зумовлює її зміст та напрями діяльності, а й є визначальною у стратегії та закономірностях її розвитку як підструктури. Тому такі поняття як «освіта», «розвиток», «виховання» є стрижневими у педагогічній науці в цілому та є складовими нашого дослідження. Поняття «освіта» є багатоплановим та трактується вченими неоднозначно. Як зазначає В. Примакова «найбільш широкоспектральні визначення терміну репрезентовано нині в словниках (тлумачних, філософських, педагогічних тощо), в яких у визначенні поняття акцентовано на контамінації здобутих знань з особистісними якостями та на важливості сформованості вмінь їх творчо застосовувати» [9, с. 43].

У нашому дослідженні визначальними є провідні принципи української системи освіти, які задекларовано в низці загальнодержавних нормативних документів. Тому для визначення поняття «освіта» ми звернулись до Закону України «Про освіту», в якому його

визначено як «основу інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [12, с.1].

Освіту як «процес і результат» трактували Ю. Бабанський, П. Підкасистий, М. Фіцула та ін. [9, с. 43]. Розглядаючи різні підходи до тлумачення поняття «освіта», звернемо увагу на структурно-функціональний підхід вчених І. Ісаєва, Б. Лихачова, А. Міщенко, В. Сластьоніна та ін., які визначальним чинником вважають саме отриманий результат.

Таким чином, ми вважаємо освіту соціальним явищем, гнучкою системою, яка забезпечує синтез навчання, виховання і розвитку, спрямованого на засвоєння історичного досвіду минулих поколінь, набуття власного досвіду та проектування зони віддаленої дії, а саме використання набутого суспільно-історичного досвіду у майбутньому. Урахування проаналізованих поглядів науковців вважаємо доцільним у розкритті поняття «дошкільна освіта», «дошкільна освіта Півдня України».

Відповідно до пункту 1 статті 10 Закону України «Про освіту» «невід'ємними складниками системи освіти є: дошкільна освіта; повна загальна середня освіта; позашкільна освіта; спеціалізована освіта; професійна (професійно-технічна) освіта; фахова передвища освіта; вища освіта; освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта». Усі ланки неперервної освіти підпорядковано єдиній меті, однак діяльність кожної окремо направлено на розв'язання освітньої мети, яку підпорядковано не тільки специфічних завдань, але й віковим особливостям окремих категорій здобувачів освіти [12].

Характеризуючи поняття «дошкільна освіта», ми спираємось на визначення, яке надано у Законі України «Про дошкільну освіту» (зі змінами): «Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні. Дошкільна освіта - цілісний процес, спрямований на: забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб; формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду» [11, с.1].

Метою дошкільної освіти України у Законі України «Про освіту» визначено: «забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок» [12, с.1]. У законі закріплено визначення поняття «дошкільна освіта» та окреслено завдання, які вирішує галузь, як перша ланка неперервної освіти України. Серед них: формування цілісної особистості, створення умов для гармонійного розвитку кожної дитини відповідно до її нахилів та здібностей, реалізація державної політики у сфері дошкільної освіти основним завданням якої є забезпечення рівного доступу до отримання дошкільної освіти, задоволення освітніх запитів всіх верст населення.

Для визначення поняття «дошкільна освіта Півдня України» вважаємо за необхідне уточнити географічні межі Півдня України, як окремого регіону. Визначальними у дослідженні стали економічні, кліматичні особливості, специфіка діяльності, умови, які мали безпосередній вплив на розвиток дошкільної освіти протягом означеного історичного періоду. Поняття «регіон» (походить відлатинського «regio» - територія, місцевість, область, район) вживане в різних галузях знань з метою виділення територіальних частин за певними ознаками. У економічній науці категорія «регіон» стала предметом дослідження порівняно недавно, лише у другій половині XX століття почали розробляти концепції регіональної економіки. Дослідники використовують це поняття тоді, коли йдеться про окреслення певної території для якісного й ефективного вирішення загальнодержавних або міжрегіональних проблем. Межі районів розміщення певних галузей не завжди співпадають з межами адміністративно-територіальних кордонів [4, с. 10]. Поняття регіон у наукових дослідженнях не має однозначного тлумачення. П. Бубенко,

зазначає: «Уявлення про регіон виникає тоді, коли на деякій території створюються і реалізуються програми будь-якої конкретної діяльності (чи комплексу видів діяльності): господарської, культурної, освітньої, військової й ін., що має метою формування будь-яких специфічних характеристик життя на цій території. І тоді регіон визначається як територія, на якій розгорнута відповідна програма, що перетворить один чи кілька аспектів (факторів) життєдіяльності цієї території» [2, с. 26-27]. Ф. Кожурин вказує, що «під регіоном потрібно розуміти певну частину народногосподарського комплексу країни, що відрізняється географічними умовами і природно-ресурсною спеціалізацією» [7, с. 5]. М. Некрасова, під регіоном розуміє «велику територію держави з більш-менш однорідними природними умовами, а головним чином - характерною спрямованістю виробничих сил на основі поєднання комплексу природних ресурсів зі сформованою і перспективною соціальною інфраструктурою» [8, с. 29]. Трактуючи поняття «регіон» з огляду на проблематику нашого дослідження, поділяємо думку В. Шилова, який вважає «регіон» соціально-економічним організованим простором з конкретно природно-географічною територією, з притаманним відповідним типом виробництва, специфічними історико-культурними та демографічними особливостями, адміністративно-політичною територією розміщеною у відповідних кордонах регіону, де діє єдине коло нормативно-правової бази [14, с. 50].

Відповідно Південний регіон України - це простір, природно-географічна територія, що охоплює Херсонську, Миколаївську, Одеську, Запорізьку області в межах Причорноморського економічного району.

В Чорна, досліджуючи питання міграційних процесів на прикладі Південного регіону України, характеризує його як промислово розвинений регіон, зазначає: «У загальнонаціональному поділі праці Південний регіон вирізняється наявністю галузі машинобудування, зокрема виробництва суден та сільськогосподарських машин, харчової промисловості, сільського та рекреаційного господарства» [13, с. 80]. Близькість розташування біля моря, поєднання сприятливих кліматичних умов, лікувальних вод та грязей створює унікальні можливості для розвитку наявних рекреаційних ресурсів на всьому узбережжі Причорноморського економічного району [там само, с.84]. Херсонщина вирізняється з поміж інших областей Південного регіону України наявністю сприятливих природних рекреаційних умов, зокрема за рахунок присутності великої кількості солоних озер, ропа і грязі яких мають лікувальні властивості [там само, с.86]. Специфічними рисами регіону є: високий рівень розвитку агропромислового комплексу та харчової промисловості; наявність сільськогосподарського машинобудування й суднобудування; розгалужена туристично-рекреаційна інфраструктура та річково-морське транспортне сполучення» [там само, с.88]. Також у своєму дослідженні науковець приводить дані щодо відсоткового співвідношення етнічного складу областей Півдня України (за даними 2001 р.), серед яких українців у середньому в регіоні налічується 75.5%, росіян - 16.3%, болгар - близько 6% (проживають у Миколаївській та Одеській областях), молдовани - 3%, гагаузи - 1.1%, євреї - 0.4%, білоруси - 0.6 %, вірмени - 0.5 %, цигани - 0.2 %, татари та кримські татари - 0.4% (Херсонська область) [10].

Одним з чинників ефективної реалізації освітніх завдань розвитку та виховання дітей дошкільного віку, на наш погляд, є створення відповідних умов та середовища. Законодавством України визначено, що «найпершим суспільним середовищем для дитини стає дошкільний навчальний заклад, метою якого є забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини, її фізичного і психічного здоров'я, виховання ціннісного ставлення до природного й соціального довкілля, до самої себе, формування механізмів соціальної адаптації та творчого втілення в умовах життя в товаристві незнайомих дітей і дорослих» [1, с.2]. Зважаючи на це, освітні заклади регіону можуть стати важливими показниками динаміки розвитку різних сфер життєдіяльності суспільства.

У Законі України «Про дошкільну освіту» подано

визначення поняття «дошкільний навчальний заклад», що трактують як навчальний заклад, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту [11].

У підручнику В. Кікота та А. Столяренка «Юридична педагогіка» дошкільні заклади визначено як педагогічні установи, призначені для виховання дітей раннього (від 2 місяців до 3 років) і дошкільного (від 3 до 6-7 років) віку. Існує чотири типи дитячих дошкільних установ: ясла, ясла-сад, дитячий садок, школа-дитячий садок. Останній тип був створений кілька років тому і функціонує в основному в сільській місцевості. Дитячі заклади мають кілька профілів: загального призначення, санаторні для ослаблених і часто хворюючих дітей, а також установи спеціального призначення для дітей з вадами розумового та фізичного розвитку [6]. Відповідно звертаємось до визначення поняття «типи дошкільних навчальних закладів», що за тлумаченням С. Васильєвої означає «...практичні моделі, які отримали належне наукове та нормативно-правове обґрунтування та фіксують найважливіші функціональні особливості. Основними ознаками, що поєднують типи дошкільних навчальних закладів є вік, клас та група захворюваності дітей. Вік (ранній та дошкільний) визначає віковий період фізичного життя дітей, які відвідують дошкільні навчальні заклади різних типів. Клас та група захворюваності дітей раннього та дошкільного віку спричинили виокремлення дитячих установ, а з часом дошкільних навчальних закладів у типи, які різняться між собою змістом, медичними та методичними рекомендаціями щодо розвитку, виховання та навчання дітей» [3].

Отже, «дошкільну освіту Півдня України» ми розглядаємо як невід'ємну складову системи дошкільної освіти України, яка у своєму розвитку підпорядковується загальним тенденціям розвитку освіти, зокрема дошкільної її ланки, виконує функції формування всебічно розвиненої особистості в умовах закладів дошкільної освіти та альтернативних форм здобуття дошкільної освіти. Ці функції виконуються з урахуванням ознак і специфіки, що притаманні Південному регіону України, зокрема кліматичних, географічних та етнічних особливостей.

Невід'ємною складовою понятійного апарату нашого дослідження є поняття «дошкільна педагогіка». Ми погоджуємось з визначенням Т. Поніманської, яка визначаючи поняття «дошкільна педагогіка» вказує: «Дошкільна педагогіка - наука про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу до школи. Ядром інтересу дошкільної педагогіки є дитина віком до 6-7 років і чинники, що впливають на її розвиток у сім'ї,

дошкільних закладах, суспільстві загалом. Значущість її досліджень, рекомендацій обумовлена тим, що саме в цьому віці найстрімкіше розвиваються фізичні та психічні якості дитини, формуються контури її як особистості. Саме у долученні дитини до світу людей полягає найважливіше завдання дошкільної педагогіки, реалізація якого на кожному історичному етапі, у різних соціальних, етнічних, культурних середовищах має свої особливості. У цьому процесі беруть участь батьки, педагоги, соціальні спільноти, суспільство загалом; позначаються на ньому події та явища навколишньої дійсності, природа. Він є невіддільним від повсякденного буття дитини, де вона здобуває життєвий досвід, розвивається фізично, розумово, духовно, психічно» [5, с.4]. Окреслюючи проблеми, дошкільної педагогіки науковець зазначає: «Актуальними проблемами дошкільної педагогіки є визначення мети, завдань, змісту, методів виховання дітей у сім'ї та дошкільних закладах, а також підготовка їх до школи» [5, с.4].

В. Кікот визначає поняття «дошкільна педагогіка» як: «галузь педагогіки, що вивчає закономірності розвитку, виховання й елементарних форм навчання дітей у віці, що передую вступу в школу. У дошкільній педагогіці виділяють два напрями: ясельна і власне дошкільна педагогіка» [6]. Говорячи про ясельну педагогіку автор підручника наголошує на тісному зв'язку цієї галузі з іншими науками, зокрема медициною та фізіологією. Власне дошкільна педагогіка спрямована на вивчення історичного педагогічного досвіду та тенденцій розвитку галузі, розроблення методологічних засад розвитку дітей дошкільного віку, організації роботи дошкільних закладів та підготовки педагогічних кадрів та є прикордонною між сферами загальної педагогіки, дитячої психології та вікової фізіології, а також носить міждисциплінарний характер [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, визначення понятійно-термінологічного апарату проблеми дослідження дало змогу виявити сутність складного поняття «дошкільна освіта Півдня України». З цією метою розглянуто контент понять «освіта», «дошкільна освіта», «Південний регіон України». Ми ознайомилися з поглядами на специфічний термінологічний апарат сучасних науковців та законодавчої бази з окресленого питання. Вважаємо що це сприятиме більш коректному використанню термінології в дослідженні, глибокому вивченню проблеми розвитку дошкільної освіти на Півдні України впродовж означеного періоду.

Перспективами подальшого дослідження вважаємо комплексне вивчення питання професійної підготовки вихователів в Україні у період другої половини XX - початку XXI століття.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція): затверджений наказом ... №615 від 22.05.2012 р. [Текст] / Україна. МОНмолодьспорт // *Дошкільне виховання*. - 2012. - № 7. - С. 4-19.
2. Бубенко П.Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку: монографія / П.Т. Бубенко. - Х.: НТУ «ХПІ», 2002. - 316 с.
3. Васильєва С. До характеристики понятійно-категоріального апарату дослідження проблеми «Розвиток дошкільних навчальних закладів різних типів у системі освіти України (друга половина XX ст.-початок XXI століття)» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.
4. Голікова Т.В. Державне управління територіальним економічним розвитком: теорія і практика: монографія / Т.В. Голікова. - К.: Вид-во НАДУ, 2007. - 296 с.
5. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник / Поніманська Т.І. - К.: Академвидав, 2006.- 456 с.
6. Кікот В. Я. Юридическая педагогика : учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности 021100 «Юриспруденция» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ibib.ltd.ua/doshkolnaya-pedagogika.html>.
7. Кожушин Ф.Д. Совершенствование регионального управления / Ф. Д. Кожурин. - М. : Знание, 1990. - 64 с.
8. Некрасов Н.Н. Региональная экономика / Н.Н. Некрасов. - М. : Экономика, 1978. - 382 с.
9. Примакова В. В. Розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів в Україні (1948-2012 рр.) [Текст] : дис... д-ра. пед. наук: 13.00.01 / Примакова В.В.; КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». - Херсон, 2016. - 463 с.
10. Про кількість та склад населення України за підсумками Всеукраїнського перепису населення 2001 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/nationality/>
11. Про дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
12. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. №2145-19. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

13. Чорна В.О. Специфіка та детермінанти трудової міграції у Південному регіоні України [Текст] : дис... канд. соц. наук: 22.00.04 / Чорна В.О.; Класичний приватний університет. - Запоріжжя, 2016. - 205с.
14. Шилов В. Три подхода к понятию "регион" // В. Шилов // Регион. Проблемы и перспективы. - 1997. - № 4. - С. 50-51.
15. Янкович О. І. Розвиток освітніх технологій у теорії та практиці вищої педагогічної освіти України (1957-2005) [Текст]: дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Янкович О.І.; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. - Тернопіль, 2009. - 527с.

References

1. Bazovyy komponent doshkil'noyi osvity (nova redaktsiya): zatverdzeny nakazom №615 vid 22.05.2012 [The basic component of preschool education (new edition): approved by the Order No 615 dated 22.05.2012] (2012), Ukraine. Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine, Preschool education, No 7, P. 4-19.
2. Bubenko P.T. (2002), Rehional'ni aspekty innovatsiynoho rozvytku: monohrafiya [Regional aspects of innovation development: monograph], Kharkiv.: NTU «KhPI», 316 p.
3. Vasylieva S. Do kharakterystyky poniatiino-katehorialnoho aparatu doslidzhennia problemy «Rozvytok doshkilnykh navchalnykh zakladiv riznykh typiv u systemi osvity Ukrainy (druga polovyna KhKhst.-pochatok KhKhI stolittia).[To characterization of the conceptual and categorical apparatus of the study of the problem "Development of preschool educational institutions of different types in the system of education of Ukraine (the second half of the 20th century and the beginning of the 21st century)], [Electronic resource], Access mode: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe, [Date of revision: 17.06.2018]
4. Holikova T.V. (2007), Derzhavne upravlinnya terytorial'nym ekonomichnym rozvytkom: teoriya i praktyka: monohrafiya [Public Administration of Territorial Economic Development: Theory and Practice: Monograph], K.: Published by NAPA, 296 p.
5. Ponimanska T.I. (2006), Doshkil'na pedahohika. Navchal'nyy posibnyk [Preschool pedagogy. Teaching aid], K.: Academvydav, 456 p.
6. Kykot V. Ya. Yurydycheskaya pedahohyka: uchebnyk dlya studentov vuzov, obuchayushchykhya po spetsyal'nosti 021100 "Yurysprudentsiya [Legal pedagogy: textbook for university students studying in specialty 021100 "Law Studies"], [Electronic resource], Access mode: <http://ibib.ltd.ua/doshkolnaya-pedagogika.html>, [Date of revision: 17.06.2018]
7. Kozhurin F.D. (1990), Sovershenstvovanye rehyonal'nogo upravleniya [Enhancement of regional management], M.: Knowledge, 64 p.
8. Nekrasov N.N. (1978), Rehyonal'naya ekonomika [Regional economy], M.: Economy, 382 p.
9. Prymakova V. V. (2016), Rozvytok pislyadyplomnoyi osvity vchyteliv pochatkovykh klasiv v Ukrayini (1948-2012 rr.): dys... d-ra. ped. nauk: 13.00.01 [Development of postgraduate education of primary school teachers in Ukraine (1948-2012): dissertation... Doctor of Pedagogical Sciences: 13.00.01], Communal Higher Education Institution «Kherson Academy of In-Service Education», Kherson, 463 p.
10. Pro kil'kist' ta sklad naselennya Ukrayiny za pidsumkamy Vseukrayins'koho perepysu naselennya 2001 roku [On the number and composition of the population of Ukraine according to the results of the All-Ukrainian Population Census in 2001], [Electronic resource], Access mode: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/nationality/>, [Date of revision: 17.06.2018]
11. Pro doshkil'nu osvitu: Zakon Ukrayiny vid 11.07.2001 r. № 2628-III. [About Preschool Education: Law of Ukraine dated 11.07.2001 No. 2628-III], [Electronic resource], Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>, [Date of revision: 17.06.2018]
12. Pro osvitu: Zakon Ukrayiny vid 05.09.2017 r. №2145-19. [About Education: Law of Ukraine dated 05.09.2017 No. 2145-19], [Electronic resource], Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>, [Date of revision: 17.06.2018]
13. Chorna V.O. (2016), Spetsyfika ta determinanty трудової міграції у Південному регіоні України: dys... kand. sots. nauk: 22.00.04 [Specificity and determinants of labor migration in the Southern region of Ukraine: dissertation... Candidate of Sociological Sciences: 22.00.04], Classical Private University, Zaporozhia, 205 p.
14. Shylov V. (1997), Try podkhoda k ponyatiyu "rehyon" [Three approaches to the idea of "region"], Region. Problems and perspectives, No. 4, P. 50-51.
15. Yankovych O. I. (2009), Rozvytok osvitnikh tekhnolohiy u teorii ta praktytsi vyshchoyi pedahohichnoyi osvity Ukrayiny (1957-2005): dys... d-ra. ped. nauk: 13.00.01 [Development of educational technologies in the theory and practice of higher pedagogical education of Ukraine (1957-2005): dissertation... Doctor of Pedagogical Sciences: 13.00.01], Ternopil National Pedagogical University named after. V. Hnatyuk, Ternopil, 527p.

В статье определен круг ключевых понятий исследования проблемы развития дошкольного образования на Юге Украины (вторая половина XX - начало XXI века). Рассмотрена и охарактеризована суть понятий «дошкольное образование», «типы дошкольных учебных заведений», «дошкольная педагогика», «регион», «дошкольное образование Юга Украины», обоснование которых основывается на исследованиях отечественных ученых. Ключевое понятие исследования «дошкольное образование Юга Украины» авторами рассмотрено с точки зрения структурно-функционального подхода и определяется как неотъемлемая составляющая системы дошкольного образования Украины со спецификой влияния социально-экономических факторов, присущих Южному региону Украины. Сделанные выводы будут способствовать более глубокому изучению проблемы развития дошкольного образования на Юге Украины в течении указанного периода.

Ключевые слова: дошкольное образование, тип учреждения, дошкольное учебное заведение, регион, Южный регион Украины, дошкольная педагогика, дошкольное воспитание.

In the article under consideration the authors outline the key concepts of the study of the problem "Development of preschool education in the South of Ukraine (the second half of the 20th – the beginning of the 21st centuries). Such concepts as «preschool education», «types of preschool educational institutions», «preschool pedagogy», «region», «preschool education of the South of Ukraine», justification of which is based on the research of Ukrainian scientists and the legislative substruction, are considered and briefly described. The leading principles of the Ukrainian education system, which are declared in the general state normative documents, became the determinative factors in this research. The key concep to fthe research "preschool education in the South of Ukraine" is considered by the authors as an integral part of the system of preschool education of Ukraine, which in its development obey to the general tendencies of the development of education, in particular its preschool brunch, functions as the formation of a fully developed individuality in conditions of preschool educational institutions and alternative forms of preschool education taking into account the influence of social and economic factors that are inherent in the southern region of Ukraine due to climatic, geographical and ethnical features typical in the Black Sea economic region. Studying the problem of developing of preschool education in the South of Ukraine it is advisable to use these conclusions, taking into account the need to strengthen, improving, enhancing the functions of preschool education and institutions that provide this process, the need for professional growth of educators and leaders of preschool institutions. These conclusions will contribute to better understanding of the problem of development of preschool education in the South of Ukraine during the specified period.

Key words: development, education, preschool education, region, Southern region of Ukraine, preschool educational institution, education, preschool education of the South of Ukraine, preschool pedagogy.